

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 «
 Helyben bázisokhoz adva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéréseinek visszautasítását
 vagy megőrzését nem vállaljuk.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Nagy idők nagy emléke.

E szavakkal kezdette beszédét a képviselőház képviselőjében a vértanúk városában Tisza István gróf. El kell felejtünk a hétköznapi surlódásokat, béke jött a nemzet és a király közé, habár emlékezésünk sokáig sajgó seb is volt.

Tisza aradi beszéde ott, azon az emlékező helyen, a kormány koszorúja azon az emléken — ez a helyzet érdekes és örömdetes változásának jele.

Október hatodika gyászos emlékeztető nap hazánkra. De az emlékek, melyek ellentétben minden földi mulandósággal, időben és térben nyernek, mennél messzebb kerülnek a cselekvés idejétől, annál magasabba emelkednek az utódok szeméi előtt. Az aradi Golgotha csak most sugárzik teljes fényében. Most, mikor már hatvanegy esztendeje mulott annak, hogy a nemzet hősi küzdelme ily páratlan áldozatokat követelt. Most tündöklök pompázatos fényben az ő dicsőségük most látszik igazi nagyságuk, melylyel nemcsak a mostani törpe korból, de korszakuk jelesei közül is annyira kiemelkednek.

Az örök halhatatlanság sugárkévéje világít be a késői utódok emlékeztetőjébe s annál ragyogóbb, mennél sivárabb, mennél homályosabb, mennél kietlenebb a jelen.

Az aradi gyásznapi nemzetünk leg-

szomorubb évfordulója. S ime, idők folyamán, mint nemzeti gyásznapi alkult ki, melyet megünnepelni, megülni nemcsak a magyar társadalom, hanem immár a politikai s az egész hivatalos világ is elmulasztathatlan kötelességének tartja.

S míg lassan-lassan odafejlődtek a dolgok, hogy minden hivatalos fórum, az egész magyar nemzet egyetemes gyászünnepé lett, addig a kegyelet érzés odalöködött, hogy azt a területet, amelyen mártírverüket a föld beitta, a magyar nemzet tulajdonává tegyék s méltó emlékekkel örökítsék meg. Ime ez a törekvés is valóra vált s most már az aradi Golgotha helye a nemzet tulajdona, azon kegyeletüknek áldozni az egész magyar nemzet kötelessége.

A mártírok emlékezte erősíti a nemzeti érzületet. Épen ezért tartjuk meg emlékeztetőnkben azok emlékét, kik hős dobogó érzéssel szívükben mentek a bitó alá, mert tudták, hogy az az eszme, melyért síkra szállítottak, győzedelmeskedni fog.

*

Az aradi gyászünnep.

A tizehárom vértanú gyászünnepé ma délelőtti riika impozáns módon ment végbe Aradon. A képviselőház, a pártok, a törvényhatósági küldötségek és a nagyközönség jelenlétében.

Az ünnepség a minoriták templomában kezdődött, hol Lakatos Ottó rendfőnök gyászmisést celebrált, melyen részt vettek a küldötségek, élükön a képviselőház 80 tagu küldötsége, melyet Tisza István gróf vezetett.

Utána kezdetét vette az ünnepség előbb a szabadságszobornál, azután a vesztőhelyen.

Az ünnepi beszédet Tisza István gróf mondotta és a képviselőház nevében s úgy a vértanúk szobrát, mint a vesztőhelyet megkoszorúzta. Beszéde, melyet méltán vártak igen nagy öröklődéssel, nagy hatást tett.

Az ünnepi alkalom kapcsán kifejezett eszméi teljesen megfeleltek a magyar történelmi nemzeti felfogásának. Vázolta azt a történelmi fátumot, mely évszázadokon át szembeállította dinasztiát és a nemzetet és történelmi szükségnek mondotta a vértanúk küzdelmét, oly véráldozatnak, melynek gyümölcsét a mai boldogabb kor élvezzi.

Tisza beszéde.

— Emlékünnepre jöttünk össze, — kezdte Tisza István — nagy idők nagy férfainak emlékét ünnepeljük. Ez alkalom mindenkinek azt parancsolja, hogy lerázza magáról a mindennapi élet porát és elfelejtse a hétköznapi surlódásait. A míg magyar ember él a földön, addig élni fog a vértanúk emléke is, a míg magyar anyák lesznek, elhozzák fiaikat ezen a napon erre a megszentelt helyre.

A magyar nemzet hosszú évszázadokon keresztül viszályban élt királyával. A 18-ik század végén mindketten belefásultak ebbe a küzdelembe és úgy látszott, mintha béke állana be, de ez nem volt béke, csak tespedés.

„TISZÁNTÚL” TÁRCAJA.

REMÉNY.

Az alábbi jelenet egyike a legmegrázóbbaknak Heyermans ma szinte kerülő színművéből. Az előzmény mindössze annyi, hogy az öreg halászasszonynak, Johannának két fiát, Károlyt és Bárendet szerződötték a »Remény« nevű halászhajóra. A hajó indulásra kész, Károly már el is ment s elkíséri a hajóig a jegyese, Róza is. Bárendet nem találják sehol; a fiut csak alig-alig tudták rávenni a szerződés aláírására, úgy irtózik a tengeről. Most, mikor mindenki elment s csak Johanna maradt benn, beszit Bárend.

TIZENÖTÖDIK JELENET.

Johanna, Bárend.

Bárend. Pszt!

Johanna. Haszontalan, gaz göyök!

Bárend (félénken) Pszt...

Johanna. Micsoda pszt!... Ide csönditem az egész falut, ha tüstént nem mégy Károly meg Róza után.

Bárend (zihálva). Ha Károlyt még itt marasztalhatod, ne ereszd el —

Johanna (hevesen). Hát a félelem már egészen megboondított — te nagy mamlasz!

Bárend. A »Remény« elpusztul — elpusztul — A hajó fenekén korhad — a bordák redvesek —

Johanna. Ne beszélj már össze tücsköt bogarat, csak azért, hogy szabadulhass... Előre! Lóduj!

Bárend (majdnem sírva). Ha nem hiszel a szavamnak!

Johanna. Oda se haligatok! Előre, lóduj, ha nem akarsz, hogy megpofozzalak!

Bárend (szenvedélyesen). Nem bánom én, üss meg! Üss meg! De az Istenre kérlek, hívd vissza Károlyt!... Simon, az ács, óva intett...

Johanna. Simon, az ács — az a részeges disznó — a ki azt sem tudja, hogy mit beszél — haszontalan kölyök!... Előbb aláírod, aztán megszöknél!... Kelj föl!

Bárend (hevesen). Nem én, még ha agyon versz sem! — Nem lépek rá olyan hajóra, amelyik nem állja a tengert...

Johanna. Mit tudsz te ahhoz? — Hát nem dolgoztak rajta a gyárban?...

Bárend. Azt ugyan hiába reperálták... Simon... Simon!...

Johanna. Elhallgatsz már azzal a te Simonoddal!... Előrel vedd a dohányodat.

Bárend (kiátozva). Nem megyek — nem megyek — hiszen te nem tudod — nem lát tad!... A tonnák hanykolódnak a vizen... És odalenn, a hajó fenekén lesben áll a halál és senki sem látja!

Johanna. Fenékvíz az és az van minden hajóban! — Tonnák hanykolódnak a vizen! — Hitesd ezt el az öreganyáddal — nem egy vén halászsass onnyal! Hát Hengert nem mégy vele-

tek, meg, Mátyás meg Jakab, meg Gerrit és Nelis — meg a testvérbátyád, meg a Betty Péterkéje? Neked talán több eszed van, mint a tapasztalt öreg hajósoknak? (Haragosan). Kelj föl! Nem szeretném, ha csendörök hurcolnának a hajóra...

Bárend (a konyha felé fut). Hát akkor — hát akkor! —

Johanna (elállja az utját). Innen ki nem mégy...

Bárend. Eressz el, édes anyám! Nem tudom, hogy mit teszek — téged is —

Johanna. No lám, milyen bátor lettél egyszerre a hatvan esztendő anyáddal szemben... Hát emelj kezet rám — ha mersz — anyáddal szemben.

Bárend (a székre rogy, fejét kezeibe temet). Óh, óh Istenem — ha elvisznek a hajóra, soha se látsz engem többé, Károlyt se látod többé...

Johanna. Minden hajó Isten kezében van... Isten ellen való ágaskodás az ilyen eszeveszett félelem... (Nyájasabban). Ilyen nagy legény ne nyavalyogjon, mint egy gyerek. Te — Tel! — Látod, meg akartalak lepni az apád fülbevalóval. — Na — te —

Bárend. Édes anyácskám — én félek — én félek — belefutok a tengerbe — bujtass el — bujtass el...

Johanna. Te fiu, hát már egészen eszeden kívül vagy! Csak szép csöndesen ülj — beakasztom a fülbevalódat — ne nézd — (ugy beszél hozzá, mint gyermekhez) igazi ezüst-ha-

Feléledtek a régi ellentétek, kitört a harc és ha el is buktak ennek a harcnak vezetői, a nemzet mégis diadalt aratott. Akik itt meghaltak a szabadságért, azok nem hozták a nevükre szégyent. Nem, ezerszer is nem. Mert *van e szebb és dicsőbb, mint vértanui halált halni az igaz ügyért?* Az aradi tizenhárom meghalt a hazáért. Emlékeztük jó ideig csak sajtó seb volt. De jött egy *nagyszívű király*, aki megértette nemzetét vágyait, aki békét akart kötni a nemzettel, mert tudta, hogy csak békében tud alkotni és teremteni a nemzetet. Az aradi hőseknek halála diadalt jelentett a magyar nemzetre és *ma béke van a nemzet és királya között.* A kölcsönös megértés azóta mind teljesebbé lett. A király megengedte Rákóczy hamvainak hazahozatalát és örömeinek adott kifejezést, hogy együtt érezhet a nemzettel és együtt tekinthet vissza a múlt eseményeire.

Tisza ezután felolvasta azt a szöveget, melyet a király Rákóczi hamvainak hazahozatalakor intézett a nemzethez. Majd Vörösmarty szövegét idézte:

»Az nem lehet, hogy annyi szív
Hiába ontá vért...«

A közönség vele együtt mondotta el a Szöveget e sorait. Beszédét így fejezte be:

— Hozzátok fozdulok, elhunyt vértanuk! Ha az égből letekintetek a maroknyi magyar népre, érezni fogjátok, hogy nem haltatok meg hiába. Legyen örökké áldott a ti emléketek!

A kormány koszorúja.

Zugó éljenzés követte Tisza szavait. Leteszik a koszorukat. Urbán Iván, Arad főispánja néhány szó kíséretében a kormány koszorúját teszi le a vértanuk szobrára.

Barabás nyilatkozata.

Barabás Béla az országos függetlenségi Kossuth-párt koszorúját e szavakkal helyezi a szoborra:

— Bár kicsavarták kezünkben a feyvert, mi azért tovább küzdünk abban a szellemben, amely a vértanukat vezérelte.

A tömeg ezután a vesztőhelyre vonult. Barabás Béla rövid beszédben beszámolt annak a mozgalomnak eredményéről, amely a vesztőhely megváltására irányult. A kormány, a fő-

jócskák vannak rajta, meg vitorlácskák... Csak ül nyugton. — Itt az egyik. — Itt a másik. — Nézd meg magadat a tükörben.

Bárend (sirva). Nem — Nem! —

Johanna. No hát erdej a tükörhöz! Ok nélkül megribatsz! Csak előre, édes fiam, — hiszen szeretlek téged és Károlyt — hiszen nekem a világon semmim sincsen kettőtökön kívül! — No rajta! — Minden éjszaka imádkozom majd a jó Istenhez, hogy hozzon vissza benneteket épen, egészségesen. Hiába csak hozzá kell szoknod — derék hajósemer lesz belőled — aztán — aztán (sir). No rajta, Bárend! (Eléje tartja a tükröt). Hát nézd meg a fülbevalódat — no?

Két csendőr (jön).

TIZENHATODIK FEJEZET.

Voltak. Két csendőr.

Első csendőr (a jobb ajtón, kedélyesen). Hengert kapitány szólt a kikötőbiztosnak... Hát gyerünk, öcsém, nincs vesztegetni valóidónk.

Bárend (sikoltva). Nem megyek veletek! — Nem megyek! A hajó korhadt...

Második csendőr (mosolyogva, kedélyesen). Hát akkor minek állottál be, te anyámasszony katonája! — Erőszakot használunk? ... Előrel! (Kedélyesen a vállát veregeti).

Bárend. Ne nyulj hozzám! Ne nyulj hozzám! (Kétségbeesetten az ajtóféltába és ágylába kapaszkodik).

Második csendőr. Hát igazán megvasalunk, te gyerek?

rendház, a képviselőház, a vármegyék és küldöttségek itt is leteszik koszorúikat és jóval elmult már 12 óra, mikor a közönség a Szöveget eléneklése közben széteszlott.

Nagyváradon.

Szép, kegyeletes ünneppel adózott városunk hazafias polgársága a tizenhárom aradi vértanú emlékének. Reggel 9 órakor a Szent László-templomban ünnepélyes szent mise volt, melyet dr. *Vucskics Gyula* esperes-plebánus végzett segédlettel. A templom közepén virággal megrakott díszes ravatal volt felállítva, a vértanúk arcképeivel. Ott voltak a 48-as öreg honvédek Amánt Béla, Markus János és Mütter Ferenc vezetésével. Továbbá: dr. Bozóky Alajos, Dus László, Gerő Ármán, Szokoly Tamás, dr. Adorján Emil stb.

A mise után, mely a Hymnus hangjai mellett ért véget, a 48-as kör tagjai Nagy Sándor vértanú emléktáblájához vonultak és megkoszorúzták azt.

A *jogakadémia* ifjúsága d. u. fél 6 órakor tartotta a gyászünnepét. Puskás János megnyitja után Papp Jenő méltatta a vértanukat, majd következett a hangulatos ünnepély fénypontja, Asszonyi László néhány gyönyörűen elénekelt kuruc dala. A szépszámu közönség a Hymnus hangjai mellett oszlott szét.

A kir. kath. tanítóképző intézet *Pázmány önképző köre* is megünnepelte a vértanúk emléketét. A lélekemelő ünnepélyt megelőzőleg gyászintézteletet tartottak az irgalmasrendűek templomában. Ennek befejezése után felvonultak az intézet nagytermébe, ahol Laszcik Ernő, önbépszóki tanárelnök rövid megnyitó beszéde után felhangzottak a himnusz akkordjai, melyet az ifjúsági énekkar, orgona és zenekar kíséret mellett. Priskin Gyula ifjúsági elnök beszéde után az intézet zenekar játszotta el Chopin gyászindulóját. Kovács József III. e. növendék szavai után a szöveg hangjai mellett oszlott szét az ünnepelő ifjúság és tanári kar.

Zichy miniszter nyilatkozata.

Zichy János gróf kuituszminiszter az ellene intézett támadásokkal szemben úgy látszik azt óhajta, hogy anthesztikus nyilatkozatai minél tágasabb körben elterjedjenek. Ezért újabban a *Neues Pester Journal* tudósítója előtt nyilatkozott s ezt a félhivatalos *Magyar Nemzet* is közli.

Ez alkalommal az *egyházi kinevezések* ügyében így nyilatkozott:

Bárend (jajveszékelve). Anyám, segíts! ... Sohasem látsz többé engem! Vízbe fullok! Belefutok abba a csunya, ronda tengerbe! ...

Első csendőr (dörmögve). Előrel! Előrel! Ereszd már el azt az ajtóféltát! (Megragadja kézsuklyóján).

Bárend (erősebben kapaszkodva). Nem! — (rikácsolva) Vágjátok le a kezemet! ... Istenem! Istenem! Istenem! (Erősebben oda szorul a falhoz.)

Johanna (majdnem sirva). Jaj! ... Hogy fél ez a gyerek! ...

Első csendőr. Hát szólj neki, hogy ereszsze már el!

Johanna (sirva, megragadva Bárend kezét). Na! Eredj, fiam — na eredj... Bíz magad a jó Istenre.

Első csendőr. Előre... Bárend (jajveszékelve ereszti el az ajtóféltát és kétségbeesetten zokog). Sohasem látsz engem többé, soha! ...

TIZENHETEDIK FEJEZET.

Johanna, azután Betty.

Johanna. Oh, óh!
Betty (aggódó kíváncsisággal). Mi volt az, Johanna?

Johanna (zokogva). Bárendet csendőrök cipelték a hajóra. Jaj — most nem merek végig menni a falon — egy utolsó Istenhozzádot sem mondhatok neki — milyen szégyen... milyen szégyen...

Azt is hallom, hogy néhány egyházi kinevezés okozott elkedvetlenedést. Én még egyetlen püspök kinevezésére sem tettem előterjesztést. A nagyváradi és győri püspökség betöltéséről szóló hírek sem helyesek. A mi pedig a miniszterségem alatt történt apáti kinevezéseket illeti, mindenki tudja, hogy történnek ezek a kinevezések. Ezekre ugyszólván semmi ingerenciája nincs a kormánynak. A püspök üresedés esetén előterjesztést tesz, a kultuszminiszterium pedig egyszerűen továbbítja azokat. Nem volna tehát egészen jogos eljárás, ha a püspök kétségtelen jogát csorbítanám. Es aztán tulságos követelés volna, hogy én Magyarország minden egyes papjának politikai meggyőződését ismerjem, de nagyon reessze vezetne az is, ha olyanok hatáskörét érinteném, akik alkalomadtán szintén éreztetetik hatalmukat. Törekvésem, hogy reesszortomban tudásom és lelkiismeretem szerint szolgáljam az állam és a párt érdekeit. Remélem, hogy a kormánnyal egyetértésben való munkásságommal minden velem szemben támasztott igényt kielégítek.

Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülését.

Az ülés szomorú aktussal kezdődött. Hiányzott a közigazgatási bizottságnak egyik legrégebbi tagja: *Mezey Mihály*, aki a közigazgatási bizottság életbeléptetése óta egyik legbuzgóbb tagja volt. Az ülést megelőző éjjel halt el a kiváló férfiú. A bizottság a haláleset felett részvétét fejezte ki s Mezey Mihály érdemeit jegyzőkönyvében megörökítette.

Az ülésen *Bordé Ferenc* polgármester helyettes elnököt s jelen voltak: *Vasady Lajos* kir. tanfelügyelő, *Varró Domokos* műszaki tanácsos, *Baróthy Pál* kir. ügyész, dr. *Thury László* városi főügyész, dr. *Mayer László* v. főorvos, *Brey Imre* pénzügyigazgató helyettes, *Rádl Ödön*, dr. *Adorján Emil*, dr. *Konrád Márk*, *Sulyok István*, dr. *Berkovits Ferenc*, dr. *Kurländer Ede* közgazdasági előadó, dr. *Moskovits József*, *Miskolczi Barna*, *Hering Sándor* aljegyző, mint előadó.

Mezey Mihály emléke.

Bordé Ferenc elnök fájdalommal telt szívvél szomorú bejelentést tesz, hogy *Mezey Mihály* váratlanul elhunyt. Azt hiszi, hogy nem kell az érzelmeket bővebben fejtegetni. *Mezey Mihály* a közigazgatási bizottságnak megalakulása óta fáradhatlan, buzgó tagja volt; az ő önzetlen működését a város haladásában minden kő hirdeti. Indítványozza, hogy az elhunyt jeles férfiú halála felett a közigazgatási bizottság részvétét fejezze ki s érdemeit jegyzőkönyvében örökítse meg.

Az indítványt elfogadták.

A közigazgatás állapota szeptemberben.

A közegészségügyi állapot szeptember hónapban igen kedvező volt. A születések száma negyvennel multa felül felül a halálozások számát. A fertőző betegségek közül a kanyaró 6 esetben, a roncsoló toroklob 5 esetben, 1 halálozással, hagymáz 27 esetben, 6 halálozással fordult elő. A tífuszbetegedések száma a múlt havihoz képest nagyot csökkent, ami örvendetes, mert most már nagyobb tífuszjárvány kifejlődése ebben az évadban nem igen várható.

A járványkórházban ápolás alatt volt 30 beteg, ezek közül meghalt 1

A gyermekkorházban 92 fekvő és 230 bejáró beteg kezeltetett.

Született 78 fiú, 84 leány, összesen 162 gyermek. Elhalt 63 fi és 59 nő, összesen 122 egyén. Városrészenként elhalt: Újvároson 20, Olasziban 25, Váralfa-Velencén 19, a kórházban 58.

Öt éven aluli gyermek 43 halt el.

Szegény beteg 402 gyógykezeltetett az orsz. betegápolási alap terhére.

A *kórházi* állapot normális volt. Lopás 92, csalás 10, sikkasztás 18, jogtalan elcsátás 8, súlyos testi sértés 13, könnyű testi sértés 18 hatóság elleni erőszak 7, párviadal 2 és levélvitok megsértése 1 esetben.

Letartóztatva volt 118 egyén, ezek közül eltoloncoltatott 98.

Kibágási feljelentés 307 esetben volt.

Külföldi utlevél 11 lett kiadva, ebből 8 Európába, 3 Amerikába.

A közadók bevételi eredménye most már kedvezőbb, amennyiben 2197 koronával több kincstári adó folyt be, mint a múlt év hasonló időszakában.

Szeptemberben kiadott 47 iparigazolvány, megszünt 11 ipaarüzlet.

Madonna gyógyszerárja.

A Sztaroveszky-utcai Madonna gyógyszerárja lemondás folytán megüresedett. A törvény szerint a gyógyszerár jogának adományozása a közigazgatási bizottság hatáskörébe tartozik. A polgármester a gyógyszerárra meghirdette a pályázatot. Beérkezett 7 pályázat. A közegészségügyi szakbizottság megvizsgálta a pályázatokat s ezek közül 4 szabályszerű, 3 pedig hiányos. A közegészségügyi bizottság a pályázók közül dr. Medvigy Ferenc gyógyszerésznek ajánlja a Madonna gyógyszerár jogának kiadását, azon indokból, mert ezen pályázóknak van legmagasabb képesítése és legrégebben elismerés mellett működik Nagyváradon.

A közigazgatási bizottság egyhangulag dr. Medvigy Ferencnek adományozta a Madonna gyógyszerár jogát.

Nagy-Várad város kö. uti alapjának 1910-1912. évi költségvetését elfogadták.

Weimann Andort hamis paprika forgalmáhozataláért 60 kor. 16 és 40 korona mellékbüntetésre ítélte a rendőrség, aki az ellen felebbezett, de a közigazgatási bizottság a felebbezést elutasította.

Bányay Lajos Kálvária uca végén, kint a hegyen, az özv Popovicsné szőlője alatt házat épített, amelynek elbontását mondta ki az I. fokú hatóság, mert vertfalból van s nem kért rá szabályszerű építési engedélyt. Ez ellen Bányay felebbezett.

Az előadó a felebbezés elutasítását javasolta.

Varró Domokos és Liskolczy Barna hozzászólása után a közigazgatási bizottság tüzbiztonsági szempontból újabb vizsgálatot rendelt el.

Kórházi gyógydíj ügyek és utadói leírások elintézése után az ülés véget ért.

Legmegbízhatóbb árúház
<p>Ne vegyünk Parti árúkat! ahol csak becsapodhatunk és rossz állott holmit vehetünk. Menjünk</p> <p>Radó és Kertész Kossuth-utca 2. sz. - Telefon 10-30. sz. Női divatruházába, ahol a nagy őszi occsio megkezdődött és a friss kész új árut ép oly olcsón szerezték meg és mindég azt vehetjük, amire szükségünk van. Nézzük meg kirakatjait. Elsőrendű vászon és asztalmenték, szőnyegek, függönyök, kosztüm és blúz kelmek, selyem csipke és szallag feltűnő olcsó árakban.</p>
Figyelmes kiszolgálás. Tel. 10-30.

A portugál forradalom.

Portugáliából még mindig ellentmondó hírek jönnek, amelyekből nehéz egészen világos képet alkotni az eseményekről. S ítélem, hogy a mozgalom Spanyolországra is áterjed. A spanyol közállapotok nem éppen a kedvezőtlenek a tűz áterjedésére nézve.

Egy hű tábornok.

Mikor a kikötőben horgonyzó hadihajókról eldördült az első ágyulövés, a város felől pedig két gyalogezred vonult föl, a királyi palota parancsnoka, Gorias tábornok riadót fuvattott. A palota őrsége fegyverbe állott, a kapukat bezárták, de már akkor felrobogtak az ágyuk és egymásután ütöttek be az ágyugolyók és a tüzérség bekerítette a palotát. A királyhoz hű csapatok ingadoztak, nem akartak kivonulni a zendülők ellen. Gorias tábornok kétségbeesetten kereste a királyt, nem találta sehol. Ujból lesietett katonáihoz és mikor látta, hogy a tisztek is vonakodnak harcolni, a palota parancsnoka föbe lötte magát.

Néhány perc múlva az őrség kinyitotta a kapukat és a forradalmi csapatok benyomultak a királyi palotába.

Hol a király?

A király sorsáról a legellentmondóbb hírek érkeztek. Egy jelentés arról szól, hogy a király még a palotában van és a forradalmárok fogva tartják, viszont de Piesa párisi brazilai követ hirt kapott, hogy Mánuel király már a San Paolo fedélzetére jutott és onnan átment a Newkastle angol hadihajóra.

Páris, okt. 6.

(Saj. tud.) Londonból jelentik, hogy Mánuel király és Amália királyné a Newkastle hadihajón egyenesen Londonba fog jönni. Egyelőre Wood Northon előtt állapodott meg az angol hadihajó. Ott van Fülöp orleansi herceg kastélya. Az angol tengerészeti kormány Portsmouthból két hadihajót küldött, amelyek fel vannak szerelve Marconi-készülékekkel. Ez a két hadihajó fogja közvetíteni a dróttalan táviratokat London és Wood Northon között, míg Manuel király Londonba jöhet.

Kikiáltották a köztársaságot.

Páris, okt. 6.

Tegnap esti kelettel jelentik egybehangzó táviratok, hogy Lisszabonban nagy lelkesedéssel proklamálták a köztársaságot. Este 6 órakor a Don Pedro-téren sok ezer ember gyült össze és éltette a forradalmat. A középületekre kitzették a köztársaság lobogóját. A nép örömmármorban uszik.

A köztársasági kormány.

Lisszabon, okt. 6.

Megalakult a köztársaság ideiglenes kormánya. Az elnök Bernardo Machado volt miniszter, tagjai pedig Pilho tengernagy: Alfonso Costa, Almeida Braga és Zoa Manemes volt képviselők.

A forradalmárok és a király.

Páris, okt. 6.

Costa a forradalmárok vezére, a minnek Párisban a következő kijelentést tette:

— Takarékoskodni fogunk a vérrrel. Olyan forradalmat fogunk csinálni, melyet az egész külföld el fog ismerni, mert remélhetőleg a

forradalmárok nem lesznek olyan ostobák, hogy a király életére törjenek.

A királyi család uton.

Páris, okt. 6.

A külügyminisztériumhoz érkezett jelentés szerint az oportói herceg a királyi család tagjaival hajóra szállt és Anglia felé utazik.

Mánuel király portugál földön.

London, okt. 6.

Vigolból jelenti a Daily Mailnek, hogy Mánuel király Cassaesben, Lisszabontól nyugatra huszonhat kilométer távolságban van.

A királyi család száműzetése.

Páris, okt. 6.

A Temps értesülése szerint az új kormány nem fogja beérni a király lemondásával, hanem az egész királyi családot örök időkre száműzni fogja az országból.

Páris, okt. 6.

Lisszabonból jelentik: Bőrgaes tábornok Lisszabon katonai kormányzója látva, hogy a monarchia elveszett, a királyi palota erkélyéről levetette magát az utca kövezetére és a onnal meghalt. Az új kormány rendkívül szigoruan jár el. A külföldi követségeket és konzulátusokat tengerész csapatok őrzik.

A forradalom győzött Lisszabonban.

London, okt. 6.

A legutóbbi Lisszaboni hírek jelentik, hogy a köztársaságot a nép óriási lelkesedése mellett proklamálták. Az utolsó kormányhű csapatok tegnap este hat órakor *départáltak* a republikánus csapatokhoz és ezzel a kiáltással: Eljen a köztársaság! visszavonultak a kaszárnyáikba. Az oportói spanyol konzul jelenté, hogy Oportóban az éjjel folyamán rendezettség volt, amelyet azonban valószínűleg rövid idő múlva el fognak fojtani.

A forradalmárok veresége Oportóban.

Páris, okt. 6.

A külügyminisztériumhoz érkezett táviratok szerint Oportóban a forradalmárok vereséget szenvedtek. Az oportói királyhű csapatok elindultak Lisszabon ellen.

Legujabb.

Páris, okt. 6.

(Saját tud.) Az angol kormány kész elismerni a köztársaságot, ha a forradalmár vezetőség garantálja, hogy helyre áll a rend és az állandó marad.

Páris, okt. 6.

(Saját tud.) A fosztogatás megkezdődött, különösen a kolostorokat rabolják. Az apácák Délamerikába készülnek menekülni.

Madrid, okt. 6.

(Saját tud.) A spanyol kormány még biztosat nem tud a portugál eseményekről. Spanyolországban félnek, hogy ott is kitör a forradalom. A katonaság és a csendőrség állandóan készenlétben van.

Az Ostffy mandátum. A Kuria II-ik választási tanácsa tegnap ismét foglalkozott Ostffy Lajos mandátumával. A tanács határozatát csak október 18 án hirdeti ki.

Mezey Mihály †

Röviden már megelékeztünk közéletünk kimagasló alakjának: Mezey Mihálynak elhunytáról.

A megrendítő gyászír az egész városban megdöbbenést és mély részvétet keltett. Bár már napok óta beszéltek a kiváló férfiú válságos állapotáról, mégis szinte kétkedéssel fogadta város közönsége ennek a fáradhatatlan buzgalmu, a város, a társadalom érdekében csodálatos agilitással működő vezérférfiának halálhírét. Mindenki érezte az első percben a nagy veszteséget, amely Nagyváradot Mezey Mihály halálával érte.

Az ő élete egészen a városé, e város társadalmáé volt több mint 30 év óta s így a hozzá legközelebb állókon kívül, a várost sujtotta legmélyebben az ő halála.

A középületen lengő fekete lobogók méltó kifejezői a szivekben ülő mély gyásznak.

Eddig tisztelettel és szeretettel, ragaszkodással voltunk eltelve iránta, most hálás kegyelettel állunk ravatala mellett s őrizzük emlékét szívünkben.

*

Mezey Mihályról nem kell életrajzot írni. Élete itt folyt le e város falai között, az ő működése összeforrt Nagyvárad majdnem minden aemes, humánus intézményével, mozgalmával.

A város és társadalom minden közügye iránti meleg szeretetét édes atyjától örökölte, aki szintén agilis polgára volt a városnak.

Mezey Mihály 1847-ben Nagyváradon született s iskoláit itt végezte. Jogi tanulmányait a nagyváradai jogakadémián, majd Pesten folytatta s Bécsben fejezte be.

1871-ben Abaujszántóra nevezetett ki közjegyzőnek s forró óhaja volt, hogy Nagyváradra jöhessen. Ezen vágya csakhamar teljesült, mikor Csanády közjegyző halála után Nagyváradra nevezetett ki közjegyzőnek.

1873-ban nősült s feleségül vette Bulyovszky József volt polgármester nővérét, akivel csak rövid ideig élt boldog családi életet, mikor neje elhunyt.

Több mint 30 évig élt e város közügyeinek. Bár minden társadalmi mozgalom buzgó vezért talált benne, legnagyobb tevékenységet az önkéntes tűzoltó egyesület ügyei körül fejtett ki, amelynek atyja halála után főparancsnoka volt haláláig. Nagy része van az országos tűzoltószövetség létesítésében, amely az egyik alelnöki tisztséggel tüntette ki a tűzoltó-ügy iránti megbecsülhetetlen tevékenységét.

Lelkes híve volt a különböző sportoknak. A lövész-egyesületnek igazán ő volt a lelke, a Sport-tér létesítése az ő buzgalmát dicseri.

Nemesen érző lelke nagy fogékonysággal volt eltelve minden szép iránt s a zene iránti szeretetét igyekezett minél jobban terjeszteni. Sok fáradsággal és ügyszeretettel létesítette a zeneegyesületet, amely hosszu időn át egyedüli kultiválója volt a magasabb zenének s ugyancsak ő szervezte a zeneiskolát.

Hállával eltelve áthatják körül ravatalát a humoros, jótékony egyesületek, amelyek minden mozgalmuknál lelkes buzgó intézőt találtak Mezey Mihályban s az ő tevékenysége biztosította a sikert.

A társadalmi tevékenység mellett a város közügyei vették igénybe, széleskörű tudását, gazdag tapasztalatait. Azok között a kedvesek közé tartozott, akik úgy a törvényhatóságban, mint a szakbizothágokban állandó munkát fejtettek ki és igen sokszor saját egyéni érdekeik háttérbe szorításával, idejüket a közügyeknek

szentelik, anélkül hogy kiüntetésekre, vagy elismerésre számítanának.

Ezt az önzetlen munkát jutalmazta a legnagyobb elismerés alig néhány hónappal halála előtt, mikor királyi tanácsossá nevezetett ki.

Pár héttel ezelőt erős hülésből kifolyólag olyan komplikációk léptek fel, hogy az orvosi tudomány nem birt feletük győzedelmeskedni

A ravatalon.

Mezey Mihály hült tetemeit a Kossuthutcai gyászházban helyezték ravatalra. A kapu, a lépcsőház, a lépcső és folyósó fekete drapériával, szőnyeggel van bevonva s délszaki növényekkel díszítve. A lakás egyik tágas termében van, menyzet alatt a ravatal, körülvéve égő kandaláberekkel, pálmákkal, babérral. A menyzet alatt nehéz bronz koporsóban, fehér moire selyem szemfödővel fedve nyugszik az elhunyt. Lábánál a tűzoltó parancsnoki csákó, blúz s a többi jelvények és a bánatos testvérek koszorúja.

A terem falát két oldalt a szebbnél szebb koszorúk fedik.

A ravatalnál a tűzoltóegylet díszbe öltözött tagjai és a temetkezési intézet dísztestőrei állanak.

A tűzoltóegylet részvéte!

Legtöbbet veszített, a családon kívül, az elhunytban a nagyváradai önkéntes tűzoltóegylet, amelynek főparancsnoka volt Mezey Mihály.

Az egyesület parancsnoksága a gyászeset alkalmából tegnap délelőt ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy:

az elhunytat saját halottjának tekinti s az egyesület költségén temetteti el;

külön gyászjelentést ad ki; táviratban értesíti a gyászesetről az országos központi tűzoltó szövetséget és ennek elnökét gróf Széchenyi Vikort Székesfehérvárral; valamint Biharvármegye összes tűzoltó egyleteit;

a ravatal mellett az egyesület tagjai állanak díszőrséget, 2—2 órai felváltással;

az önkéntes tűzoltó egyesület tagjai 6 hétig gyászt viselnek.

Elhatározta továbbá, hogy a temetés nem a halottas háznál lesz, mert az szűk, hanem a ravatalt a temetésre a Szent László-téren a szobor közelében állítják fel s az érkező küldöttségek részére kordonnal elzárt helyet tartanak fenn.

A tűzoltó egyesület ezuton felkéri mindazon egyesületeket, intézeteket, akik a temetésen részt akarnak venni, hogy ma, pénteken d. u. 5 óráig ezt jelentsék be a tűzoltó őrtanyában permanenciában levő parancsnokságnál.

Intézkedett a parancsnokság, hogy a tűzoltó laktanya udvarán is kifejezésre jusson a gyász. A tűzoltó szerelvényeket gyászbába vonják. A holttestet heviszik a temetés alkalmával az udvarra s ott bucsuztatják el.

*

A temetésen a város törvényhatósági tagjai is részt vesznek. Erre vonatkozólag a polgármester helyettes a következő felhívást bocsátotta ki:

Városunk egyik legtevékenyebb, legönzetenlebb és legtiszteltebb polgára: Mezey Mihály meghalt!

Felkérem a bizottsági tag urakat, hogy városunk mélyszégyenének testületileg kifejezést adandó a folyó évi október hó 8-án szombaton délelt 10 órakor a Kossuth Lajos utcai gyászházban történendő végtisztességtétel teljes számmal megjelenni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1910. október 6.

Bordé Ferenc,
főjegyző.

*

A családi gyászjelentés a következő; Alulírottak fájdalomtelt szívvel tudatják a felejtetetlen jó testvérnek, nagybátyjának, vőnek és sógornak. Mezey Mihály kir. tanácsos, — kir. közjegyzőnek f. évi október hó 5-ik napjának

éjjel 1 órájkor életének 64-ik évében hosszas betegség után történt gyászos elhunytát. A megbolooogult földi maradványait a Kossuthutcai Mezey háztól f. é. október hó 8-án szombaton d. e. 10 órakor a református egyház szertartásai szerint a Rulikovszky-uti temetőben fogják örök nyugalomra helyezni. Mely végtisztességre az elhunyt rokonai, jóbarátai és ismerősei tisztelettel meghívattak. Nagyváradon, 1910. október hó 6-án. Béke porairál Mezey Vilma, dr. Mezey Gyula testvérei. Özv. id. Bulyovszky Józsefné anyós. Bakacs Béla dr. neje és gyermekei. Seh Lászlóné szül. Bakacs Mariska férje és gyermekei. Ifj. Mezey Mihály, Ifj. Mezey Gyula, Madi Kovács Istvánné szül. Sipos Elza férje és gyermekei. Sipos Árpád, Sipos Erő, Sebő Anna, Sebő Mihály dr. neje és gyermekei Mezey László unokahugai és unoka öcsei. Özv. Mezey Béláné sógórasszony. Sebő Pál, Bulyovszky János, Bulyovszky Gusztáv, sógorok.

UJDONSÁGOK.

* **Glac Antal arcképe a városházán.** Nagyvárad városát és a város lakosságát hálás emlékek fűzik Glac Antal volt főispánhoz, a város érdekében kifejtett önzetlen, buzgó és eredményes működéséért s mindenkivel szemben tanusított lekötelező előzékenységeért. Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága ezen tiszteletének és hálájának adott kifejezést, midőn elhatározta, hogy a volt főispán arcképét a városháza számára megfesteti. A kép már elkészült s Endrey Kálmán festőművész igazán remekelt. A kép teljesen olyan nagy térkép, mint a Ritoók Zsigmond és id. Rimanóczy Kálmán képei. Glac Antalt festői díszmagyarban ábrázolja s az arc a megszólalásig hü. A jól sikerült festményt a városház kistermében helyezik el.

* **Képkiallítás a vármegyeházán.** A minap már közöltük olvasóinkkal, hogy egy pártolásra igen érdemes fiatal művészcsoport képkiallítást rendez a vármegyeháza dísztermében. A kiállítás, mely körülbelül 200 kisebb nagyobb képből áll, azóta elkészült és ma délelőt nyílik meg a nagyközönség rendelkezésére. Az értékes és komoly művészet kedvelőinek figyelmét felhívjuk a kiállításra.

* **A hivatalos lapból.** A kultuszminiszter Czirják Imre kismányai és Varga Zsigmond szalárdi áll. el. iskolai tanítót kölcsönösen áthelyezte.

* **A repülés bemutatása Nagyváradon.** Már azt hittük, hogy Nagyvárad leszámolt az aviatikusokkal s a repülés élvezetében nagyváradai embernek legfeljebb csak az újságok leírásából lesz része. Tegnap azonban ismét akadt egy repülőmester, aki ajánlatot tett, hogy bemutatja Nagyváradon a repülést. Ladis Lowkovitz párisi aviatikus, a francia Aero-klub tagja beadványt intézett Rimler Károly polgármesterhez, amelyben engedélyt és támogatást ker, hogy a repülést Nagyváradon bemutathassa. Beadványa szerint őt Lipser Lipót budapesti lakos (aki Fiumét is felültette) csalta be Magyarországra s itt cserben hagyta. Lowkovitz már bemutatta a repülést Kassán s ezt a beküldött ottani lapokkal is igazolja. Jelenleg Miskolcon tartózkodik, ahol okt. 25-én repül. Kéri a polgármestert, hogy erkölcsileg és anyagilag támogassa annyiban, hogy bocsásson rendelkezésére megfelelő nagy teret, katonai és rendőri segédkezőt kordon céljaira, mentő kocsi orvossal és a repülőgép részére megfelelő hangárt. Ez nem túl nagy kívánság s a kolozsvári jelentkezőtől itt maradt 1000 korona kaució egy csekély részéből fedezhető lenne.

* **Hirtelen halál.** Váskohról jelenti tudósítónk: 5-én éjjel *Argyillán* Mikuia 30 éves mányi lakos a nagyszalontai vásárról tért haza többedmagával. Belényes határában hirtelen rosszul lett és meghalt. Orvosi vizsgálat szívszélhűdést állapított meg a halál közvetlen okául. Az ügyesség a temetési engedélyt megadta.

A legújabb!	A legszebb!
Felöltök	Bluzok
Kosztümök	Aljak
Toilettek	Pongyolák
	Gyermekruhák

Készen és méret után olcsó szabott árak mellett. Szövet, selyem ruha kelme különlegességek.

SPITZER BÉLA
Nagyvárad, Rákóczi ut.

Elsőrendű angol és francia gyászruhák 12 óra alatt készülnek.

x **Lloyd kávéház** ujonnan épített és lényesen berendezett téli kerthelyiségében október hó 7-én a *Vitalis*-téle képen kívül a következő nagy sikerekben gazdag képek lesznek bemutatva. 1. Nemeslelkű indiánus. 2. Ifjúkori barátok. 3. Egy görbe nap. 4. Boszorkány ajándéka. 5. Amerikai box-verseny. 6. Erdész leánya. 7. Szerencsen udvarló. 8. Pluvioh kiemelése. Beléptidij nincs. Kezdet este 9 órakor. Kitűnő ételek, italokról gondoskodva van. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri mély tisztelettel *Hartstein* és *Urlei* kávéház tulajdonosok.

Értesítés!

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy őszi szövet újdonságaink már megérkeztek. Kérjük t. megrendelőinket, hogy őszi megrendeléseiket mielőbb eszközölni sziveskedjenek, mert most még a szorgosabb munka előtt jutányosabban tehetünk eleget nagybecsű megbízásuknak.

HÁBER ÉS TÁRSA
első amerikai férfiszabók.

Nagy Sándor utca 1. szám.

x **Villamos csillárt** ne vásároljon, berendezést ne készítsen, míg **Stern** nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem is vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek. Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat gyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556.

GYERMEK CIPŐK, GYERMEK KALAPOK, GYERMEK HARISNYÁK ÉS GYERMEK FEHÉRNEMŰEK legjobb minőségben és

: kedvező árban :

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

A Haverda-ügy.

Jánossy és Haverda vallomása.

A szerzáción Haverda-ügy ismét napirendre került. A budapesti esküdtbíróóság tegnap kezdte meg a Kuria megsemmisítő határozata alapján az ügy tárgyalását.

A tárgyalásról tudósításunk a következő:

Fétizkor megszólalnak az esküdtszéki terem csengője: bevonul a bíróság. Dr. Balogh György törvényszéki elnök vezeti a tárgyalást, szavazóbírók: dr. Füzesséry Zoltán és dr. Mikovich Lajos törvényszéki bírók. A közvédat: dr. Nagy Béla képviseli. Védők: Jánossyért: dr. Dési Géza, Haverdáért: dr. Balassa Armin, Vojtáért: dr. Gal János.

Balogh elnök: Megnyitom a fő tárgyalást. Tárgyalni fogjuk Jánossy Aladár és társai bűnügyét. Lépjenek elő a vádlottak.

Jánossy Aladár az elnök kérdésére elmondja, hogy pozsonyi születésű, 34 éves büntetett előéletű, nőtlen.

Haverda Mária 31 éves, magánzó, elvált büntetlen előéletű.

Vojtha Antal 38 éves, magánzó, nő, büntetlen előéletű.

Elnök: Felolvasom az esküdtnek névsorát. Négy pótesküdtet fogok alkalmazni.

Reades esküdtet lettek: Kállay Gyula, dr. Micheier István, Tarján Elemér, Komáromi Jakab, Mechlovits Béla, Kioze Róbert, Gonda János, ifj. Seitz Ferencz, Illits Kornél, Fenyvesi József, Weisz Dávid, Kapel József.

Pótesküdtet lettek: Gergely Sándor, Breier Károly, Maca János, Eperjesi István.

Dr. Füzesséry Zoltán, törvényszéki bíró olvassa a vádiratot. A vádtanács Haverda Mária és Vojta Antalt, mint bűnségeket vád alá helyezte.

Jánossy Aladár és társai ellen a budapesti kir. ügyesség vádiratot készített.

Klein Pál Lipót ellen, a ki ellen tavaly még a szabadkai királyi ügyesség vádat emelt de a vádtanács az eljárást megszüntette, a budapesti ügyesség nem emelt vádat.

A budapesti vádirat terjedelmes indoklása azt bizonyítja, hogy Haverda Mariskának érdekében volt, hogy édes anyját megöljék, és Jánossy Aladár tetteről tudomással is birt. A vádirat végén ötvennyolc tanu beidézését kéri az ügyesség.

Az elnök: A szegedi ügyész Haverda Mária mint felbujtó ellen is vádiratot adott be.

Elnök: Jánossy maradjon itt, a többi vádlottakat vezessék le a fogházba.

Jánossy lépjen elő.

— Büntetésnek érzi magát?

— Igen. Tessék kérdezni.

Az elnök kérdésére most elmondja, hogy 10 éves koráig Pozsonyban, azután Kassán élt, a hol három gimnáziumot végzett. Itt egy gyermek csiny miatt kiöltötték az iskolából.

A már ismert vallomások után Jánossy, a ki elbeszélésének vége felé töredezetten, akadozva beszél, itt annyira kimerült, hogy az elnök tíz perc szünetet adott neki, hogy magát kipihenje. Jánossy két börtönőr közt kiment a folyosóra, a hol körülvevették a bábész érdeklődők.

Negyed egykor folytatták a tárgyalást.

Jánossy elmondja, hogy a revolvért egy rágiségkereskedőnél vette.

Arra emlékszem, — ugymond, hogy Haverda Máriaival arról vitakoztunk, hogy kinévegyük a revolvért. Ő ellenezte, hogy egy régi ségkereskedőnél, mert egy régi pisztoly a döntő pillanatban csütörtököt mondhat. A fegyvert Vojthával próbáltuk ki Hűvösvölgyön. Elutazásom előtt arra kért Mária, hogy azt is agyonlőjsem, a ki anyját kísérni fogja, nehogy az magához vehesse az öreg asszony értéktárgyait. Április 2-án részletesen megbeszéltük az alibit és másnap leutaztam Szabadkára.

Ezután Jánossy elmondta a gyilkosság részleteit. Mikor ő Haverdáné után ment nem

akarta agyonlőni, de mikor az asszony visszafordult egyszerre eszébejutott minden és revolverét Haverdánéra sűtötte.

Következett Haverda Mariska vallomása Haverda nem érzi magát bűnsnek. Férjével a sok adósság miatt veszett össze. Vojthával soha sem kacérkodott. A térképvásárlást tagadja. Azt a vádat, hogy ő bírta rá Jánossyt a gyilkosságra tagadja.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök: Bánk-Bán.

Péntek: Remény (premier).

Szombat: Remény.

Vasárnap d. u.: Drótostót.

Vasárnap este: Gűlbaba.

Bánk bán. Október hatodika, az aradi gyásznapi évfordulója alkalmából a színházban Katona József örökszép tragédiája, mai napig a legjobb magyar szomorujáték került színpadra. A főbb szerepeket Tóth Elek, Écsy Emilia, Asszonyi, Sik Rezső, Angyal Ilka és Turányi játszották. Az előadás az ünnepi alkalomnak megfelelő színvonalon állott.

A ma esti bemutató. Ma este lesz az első modern irodalmi premier az új szezonban. Erdélyi igazgató gondos előkészületek után mutatja be Heyermans híres halász drámáját, a Reményt. Berlinben sokáig valóságos szenzáció volt ennek a darabnak a stílusos előadása, oly nagy művészettel jelenítették meg a darab lenyűgöző hangulatát. Budapesten Hevesi Sándor pompás fordításában a Nemzeti Színházban és a Tháliában adták elő nagy sikerrel. A Szigligeti-Színházban nagy ambícióval készülnek ennek a darabnak a bemutatására. A legjobb drámai erők kezében vannak a szerepek s az első modern irodalmi premier a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot.

Uj műsor a Pannoniában. Ma este ismét új műsorral kedveskedik a közönségnek a Pannonia mozija. Hét gyönyörű felvétel kerül bemutatásra. Az új műsor a következő: 1. Pathé ujság. 2. Az anyós és a vő. 3. Katona és a grófné. 4. Nürnberg látkepe. 5. Szerlemből bandita. 6. A gazdag bácsi. 7. Móríc állást keres.

Igazságszolgáltatás.

§ **Angyalosináló a bíróság előtt.** A nagyváradai törvényszék büntető tanácsa tegnap kezdte tárgyalni Major Józsefné születésű bűnügyét, aki többrendbeli bűns operációval van vádolva. A születésű bűns üzelmeit ez év április havában pattantotta ki a nagyváradai rendőrség, amint azt annak idején részletesen megírtuk. A tegnapi tárgyalást, újabb bizonyítékok beszerzése miatt október 11-re halasztotta a bíróság. Elnök Korn Alajos, ügyész Lázár Márton. A tárgyalás zárt.

§ **Elítelt gyujtogató.** (Esküdtszéki tárgyalás.) Ifj. Szilágyi Sándor szalárdi lakos állott tegnap az esküdtbíróóság előtt. Azzal volt vádolva, hogy folyó év május 11-én felgyujtotta az atyja házat, mitől aztán több szomszédos ház is porrá égett. A tárgyaláson azzal védekezett, hogy erősen be volt rugva és így nem tudta, mit csinál. Különben is, akárcsak [a] [magát] gyujtotta volna meg, mert a ház ugyis rászállott volna. Józsan ésszel tehát ilyet nem csinálhatott. A tanúk ezzel szemben azt igazolták, hogy vádlott nem volt annyira ittas, miszerint beszámitha tatlan-

nak lehetett volna tartani. Ennek folytán az esküdtek bűnszéknek mondták ki ifj. Szilágyi Sándort, akit a bíróság 6 évi fegyházra ítelt. Előnk dr. Csulyok Béla, ügyész dr. Thury Endre, védő dr. Váradi Odön volt.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u.7.

ÁVIRATOR.

Kossuth Ferenc állapota.

Budapest, okt. 6.

(Saját tud.) Kossuth Ferenc régi csuzos bántalmait kiujultak. A betegnek agyban kell maradnia.

Megszakadt tárgyalások.

Bécs, okt. 6.

(Saját tudósítónktól.) Hazay Samu ma Budapestre utazott, mivel a katonai perrendtartás feletti tárgyalások megszakadtak. A további tárgyalások Budapesten lesznek, ahova Hohenburger herceg is le fog utazni.

Monarchiánk és Törökország.

Bécs, okt. 6.

(Saját tudósítónktól.) Néhány hónappal ezelőtt megegyezés jött létre Ausztria és Magyarország és Törökország közt. Eszerint Ausztria és Magyarország biztosítja Törökországot minden szövetség hatása ellen, mely a Balkán államai között Törökország ellen létrejönne. Törökország arra kötelezi magát, hogy nem lép be a hatalmak oly csoportosulásába, mely ellenséges indulattal viseltetik a hármasszövetség ellen.

Friedländer I. Izsó
angol divat-szabó

Nagyvárad, Szt János-utca.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, okt. 6.

A gabonatőzsde.

50 kilogramonként.

Buza októberre	—	—	10.46
Rozs októberre	—	—	7.47
Zab októberre	—	—	7.98
Tengeri májusra	—	—	5.58

Irányzat: Szilárd.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	852.—
Oszták hitel	—	—	665.—
4%-os koronajáradék	—	—	91.70
Államvasut	—	—	760.—
Jelzálogbank	—	—	488.50
Leszámitoló bank	—	—	610.—
Hazai Bank	—	—	304.—
Kereskedelmi részv.	—	—	749.—
Rimamurányi	—	—	—
Salgótarjáni	—	—	—
Közuti vasut	—	—	766.—
Városi villamos	—	—	408.—
Adria	—	—	—

Irányzat: Szilárd.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

21615—1910. szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala, mint I. fokú iparhatóság közhírré teszi, hogy Bölcseki Jánosné által felállítani szándékolt telep telepengedélyezése tárgyában folyó évi október hó 22-ik napjának délelőtti 10 órájára a Nagypiacz-tér 70-dik számú házhoz helyszíni tárgyalást tűzött ki, miről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítettek, hogy netalán kifogásaikat a helyszíni tárgyaláson annál is inkább adják elő, mivel a később teendő felszólamlások figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1910. évi szeptember 14.

Gerő,

rendőrfőkapitány.

Ifj. Rimanóczy Kálmán
műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butordarabok avagy egész lakásberendezések, iparművészi tervezések és költségvetések díjmentesen eszközölköttek. Új szerkezetű service-asztalok mahagoni, palisander és citromfából. A Zsolnay-téle gyárak kizárólagos képviselője, eredeti gyári árak mellett.

Esterházy cognac

A legtöbb kiállításon legelső
díjjal kitüntetett és első
orvostanárok által ajánlott,
o kitűnő minőségű o

Esterházy cognac

mindenütt kapható! — Az
Esterházy cognac
a közönség kedvenc itala!

Esterházy cognacgyár

Központi irodája:

Budapest,

V., Csáky-utca 14. szám.

Telefon: 31—49.

A Nagyvárad Nyilvános

államilag segélyezett

Női ipariskolában

a beiratások Schlauch-tér 10. sz. alatt
szeptember hó 1-én kezdődnek.

Az intézet a m. kir. kereskedelmi miniszterium
o felügyelete alatt áll. o

Minden egyes szakosztálya iparjogosult.

Szakosztályok:

Fehérnemű szabás, varrás. o o

Női ruha szabás, varrás. o o

Fehér és színes műhímző. o o

Csipkeverő, szövő. o o o o

Festő osztály. o o o o o

Fabeégetés, bársonybevasalás. o

Cimbalom oktatás. o o o o

Beiratási díj 2 kor. Tandíj egy félévre 50
korona. Havi részletekben is fizethető. Két
szegény leány ingyenesen fölvétetik.
Bentlakók fölvetetnek.

T. Dudinszky Anna, Budó Jánosné,
intézet tulajdonos okl. kézimunka tanítónő,
helyettes igazg.

Intézet helyiség november 1-től Szaniszló-utcan.

Törlesztéses kölcsön!

Feltételek

Teljes árfolyam

5.65 annuitás.

LÁSZLÓ ERNŐ

bank és kereskedelmi irodája

Nagyvárad, Lévy-palota,

Ezredévi emlék tér sarok.

Villamos és műszaki felszerelési vállalat

Nagyvárad, Rákóczi-ut, 5.

Telefon és interurbán: 914.

A Magyar Siemens Schuckert művek képvisellete.

o-o

Tantallampák gyári raktára.

o-o

Elektro és gépészmérnöki iroda.

Elvállal mindennemű villamvilágítási és erőátviteli munkákat, ilylmpak kezelet, szénpálcák szállítását, telefon, telegraf, villámhárítók, csengő és jelző berendezéseket és javításokat. Raktáron tart modern és izléses villamos csillárokat, izzólámpákat fűtő- és főzőkészülékeket, motorokat és szellőztetőket.

Különlegesség: Szabadalmazott „SIMPLEX” vizsűrők. Szabadalmak kidolgozása és értékesítése.

Reichel Henrik,

elektro és gépészmérnök.

A szépségápolási speciálisták



egyértelműen azzal, hogy szép arcból nyerésének egyszerű titka: a pórusokat tisztítani és tisztán tartani. Néhány csepp

Corsini-féle Eau de Florence-

ből a mosdó- vagy fürdővizbe keverve, a pórusok felnyílnak, kitisztulnak. Az eredménye tiszta, egészséges arc. Az egészségtelen arcból az eldugult pórusoknak a kellemetlen következménye. Használjon naponta Eau de Florence-t és bevásárlásnál követelje az eredeti címkes Corsini (címke színe kék-vörös-arany), amely önnek biztosíték ezen toillette víz elsőrangúságáról. Egy szolid üzlet o respektálja a vevő vakaratát.

Magyarországon mindenütt kapható.

Kapható **Vadász Albert** drogériájában, Nagyváradon.

A „TISZÁNTUL”-ra előfizethetni mindennap.

„VITOL”

Kiváló szer köszvény, csusz, hasogatás, rheuma-szaggatás ellen.

Este a fájdalmas testrészt be- dörzsölné.

Kapható:

az „Arany Kereszt”

gyógyszertárban

Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)

216

2—3 középiskolát végzett fiu

nyomdász tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda

R.-T.-nál.

Uj mehanikai és gépjavitó műhely.

Tisztelettel tudatom, hogy a mai kor igényeinek megfelelő gépjavitóműhelyt nyitottam. Elvállalok minden rendszerű írógépek, kerékpárok, varrógépek olcsó és pontos javítását jótállás mellett, továbbá villamos házcsegek, telefon és villámhárítók, stabil gőzgépek, gazdasági és minden más gyári gépek javítását és szerelését, vas és érc eszterga munkákat. Locomobil henger furásokat és uj dugattyukat és gyűrűket. Gőzkazánok bealaztatását legujabb rendszer szerint és köszönbánya kutatásnál talaj próbafurásokat saját szárazrendszerű furószerkezetemet. Kiváló tisztelettel

Lollok Gyula,

32 mehanikus és géplakatos.

BEÖTHY ÖDÖN és ARANY JÁNOS-U. sarok.

Értesítés!

Weisz Lajos

Kereskedelmi és műszaki irodája

Nagyvárad, Szacsuy-utca 81. Telefon: 323.

Cement. Legjobb minőségű portlandce- ment a Magyar Bank és Kereskedelmi Részv. Társ. béalapítfalvai cementgyárából.

Szén. Elsőrendű porosz szénbányák képvisellete Sugár Vilmostól.

Gázberendezések, coks és kátrány. A nagyvárad i légszeszgyár o képvisellete. o

Műszaki cikkek. Motorok, fűrészeren- dezések, famegmunkáló gépek, jéggépek hűtőkészülékek stb. a Brünn Königsfeldi gépgyártól. Az összes műszaki o cikkek, kenő és ásványolajak. o

Bankosztály. Jelzálog kölcsönök közve- titése, értékpapírok adás vétele, kereskedelmi és iparvállalatok financi- rozása. o

Ingatlan for- galmi osztály. Mint a Házépítő és Telek adásvételi Részv. Társ. ügyvezető igazgatója a leg- előnyösebb feltételek mel- lett eszközöl: parcellázásokat, valamint telkek és ingatlanok adásvételét; elvállal bérházak és egyéb ingatlanok kezelését és értékesítését.

Uj üzlet! Szülők figyelmébe! Uj üzlet!

Ajánlom dúsan felszerelt raktáramat. Iskola- hegedű és tok, iskolatáskák és könyv- hordó szijak, iskolakötények, harisnyák, haj-, ruha- és fogkefék, fésű, szappan, flókos tükrök, esőernyők, reggeli és sárcipők, mosdótálak, evő- özők, teljes iskolai és internatusi ..lszerelések legolcsóbban beszerezhetők

Gál Ferenczuel,

Nagyvárad, Rákóczi-ut, Bazar-épület.

Ha melege van,

ha fáradt, vagy unatkozik, siessen
Kecskeméthy István

„NEMZETI” kerthelyiségébe,

hol üdülést, kellemes szórakozást,
ingyen, kitűnő italokat
és izletes ételeket
olcsó pénzért kaphat. Ha lehet, ne
menjen egyedül, hanem családjával
és barátaival, hogy a kellemes
szórakozást megoszthassa velök.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

A kávéház egész éjjel nyitva.

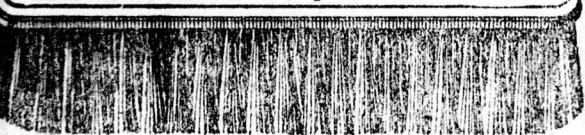
Figyelmes és pontos kiszolgálás.
Társas ebédek, vacsorák és abo-
nensek polgári árban lesznek kiszol-
gálva. — Minden nap

friss flecken.

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a
NEMZETI szálloda, vendéglő és kávéház bérloje.

Gyorsan pusztul a bőr sezt Ön
bánja,
Ha Fernolendt NIGRIN-jét nem
használja.



Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40
gyertyás W o l f r a m lámpa darabja 3.60 kor.
100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű izzólámpa különlegességek, fény-
képes z-l á m p á k ugyancsak legolcsóbb
áron kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kapha-
tók s a villamos telepen külön e
célra épített nagy

← **csillár-raktárunkat** →
megtételesen ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítás

és erőátviteli berendezések felszerelését, bőví-
tését, átalakítá-
sát, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szén-
pálcák szál-
litását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat
a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.



Baross-utca 60. számú
ház földszintjén két
szoba, konyha
és mellékhelyiségekből
álló lakás 1910 évi

november 1-től kiadó

Értekezni lehet Pol-
gári Takarékpénztár-
nál, Kossuth-u. 4. sz.

Őszi idény

beköszöntése alkalmával felhívjuk a t.
vásárló közönség figyelmét

helyi gyártmányainkra,

melyek csak fiók üzletünkben jutnak
eladásra **szabott egységárak** mellett.

Moskovits Farkas és Társa

cipőgyár R.-T. Nagyvárad.

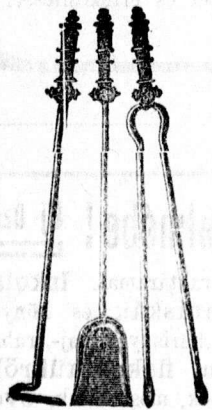
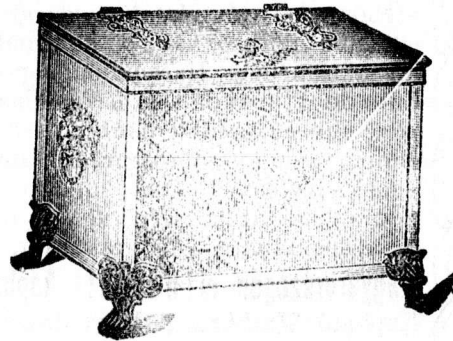
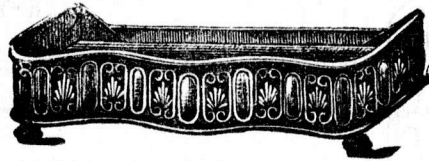
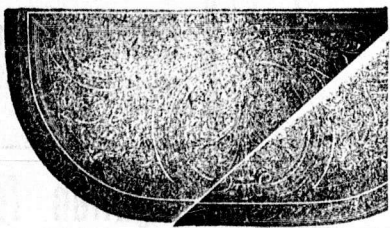
Központi fiók üzlet:

Kossuth-utca gyár épület.

II. fiók üzlet:

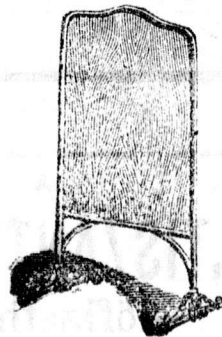
Rákóczi-ut Bazár épület.

Vidéki megrendelések pontos
és gyors elintézését nyernek.



Eredeti **METEOR** folytonégő és
öntött vasoszlop kályhák, takaré-
tüzhelyek, kályhatálcák, kályhaelö-
tetek és kályha ellenzők. ::

Fa- és széntartó kosarak tüziszerek.
a legizlésebb kivitelben és legol-
csóbb árban



Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon helyben és vidéken 390.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyváradon.